

Yazım Kuralları	3
Büyük Harflerin Kullanımı.....	3
Test - 1.....	11
"de, ki, mi"nin Yazımı	12
Test - 2.....	16
Kısaltmaların Yazımı.....	17
Sayıların Yazımı	18
Test - 3.....	24
Birleşik Sözcüklerin Yazımı ve Yazımı Karıştırılan Sözcükler	25
Test - 4.....	29
Noktalama İşaretleri.....	31
Nokta - Virgül.....	31
Test - 5.....	37
Noktalı Virgül, İki Nokta, Üç Nokta.....	38
Test - 6.....	42
Soru İşareti, Ünlem İşareti, Tırnak İşareti, Kesme İşareti.....	43
Yay Ayrac, Köşeli Ayrac, Kısa Çizgi, Uzun Çizgi, Eğik Çizgi.....	47
Test - 7.....	52
Cevap Anahtarı.....	55

YAZIM KURALLARI**A. Büyük Harflerin Kullanımı****a. Cümle büyük harfle başlar.**

Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur.

b. Dizeler büyük harfle başlar.

Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?

Benim mi Allah'ın bu çizgili yüz?

c. Özel adlar büyük harfle başlar.

Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar:

Örnek

Cemal Süreyya, Aziz Sancar, Victor Hugo vb.

- Takma adlar da büyük harfle başlar:

Örnek

Server Bedi (Peyami Safa)

- Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları, lakaplar büyük harfle başlar:

Örnek

Mehmet Efendi, Elif Hanım, Gazi Mustafa Kemal vb.

Dikkate Al

- Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar:

✓ Dayı Kemal vb.

- Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar:

Örnek

Gül teyzem bize gelmiş.

- Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar:

Örnek

Almanya'dan gelen heyeti Vali karşıladı.

- Saygı bildiren sözlerden sonra gelen; makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:

Örnek

Sayın Bakan vb.

- Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:

Örnek

Sevgili Arkadaşım vb.

- Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar:

Örnek

Boncuk , Fındık, Minnoş vb.

- Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar:

Örnek

İngiliz, Türk, Fransız ...

- Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar:

Örnek

Türkçe, Kırgızca ...

- Devlet adları büyük harfle başlar:

Örnek

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan vb.

- Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar:

Örnek

Müslümanlık, Hristiyanlık vb.

- Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar:

Örnek

Tanrı, Allah, İlah vb.

- Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar:

Örnek

Merkür, Jüpiter, Halley, Dünya vb.

- Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözcükleri büyük harfle başlar:

Örnek

Batı kültürü, Doğu mistizmi vb.

- Yer adları büyük harfle başlar:

Örnek

Asya, Doğu Anadolu vb.

- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar:

Örnek

Ağrı Dağı, Çanakkale Boğazı, Aral Gölü vb.

Unutma!

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.

Çanakkale ili, Biga ilçesi, Akköprü köyü...

- Mahalle, meydan, bulvar, cadde sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde sokak kelimeleri büyük harfle başlar:

Örnek

Yunus Emre Mahallesi, Kızılay Meydanı...

- Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:

Örnek

Çankaya Köşkü, Ankara Kalesi, Galata Köprüsü vb.

- Yer bildiren özel isimlerden kısaltmalı söyleyişte de yer adının ilk harfi büyük yazılır:

Örnek

Kale'den, Boğaz'dan vb.

- Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

Örnek

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vb.

- Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

Örnek

Medeni Kanun vb.

- Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar:

Örnek

Resmî Gazete, Onun Yıl Marşı vb.

Dikkate Al

- Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz:
✓ Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi vb.

Unutma!

Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında **ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de** sözleriyle **mı, mi, mu, mü** soru eki küçük harfle yazılır.

Mai ve Siyah, Vatan yahut Silistre vb.

Unutma!

Özel adın tamamı büyük yazıldığında **ve, ile, veya, yahut ki, da, de** bağlaçlarıyla **mı, mi, mu, mü** soru eki de büyük harfle yazılır.

DİL VE TARİH - COĞRAFYA FAKÜLTESİ vb.

- Ulusal, resmî ve dini bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar:

Örnek

Cumhuriyet Bayramı, Anneler Günü vb.

- Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır:

Örnek

VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı vb.

- Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar:

Örnek

Tanzimat Dönemi, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri...

- Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar:

Örnek

Maraş dondurması, Hindistan cevizi, Amasya elması, Arap sabunu...

- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar:

Örnek

29 Ekim 1923 vb.

Unutma!

Belli bir tarih bildirmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar:
Tatile temmuz ayında gideceğiz.

Etkinlik 1

Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin kullanımı ile ilgili yazım yanlışları vardır. Bu yanlışların doğru biçimlerini karşılıklarına yazınız.

Yazım Yanlışı Olan Cümleler

Doğru Yazımı

1. Gençler Kadıköy meydanında buluşmak için sözleşti.

2. Yıllardır Süleymaniye mahallesinde oturuyoruz.

3. Teleskopla halley kuyruklu yıldızını inceledik.

4. Avrupalılar Yeni çağda birçok buluşa imza atmış.

5. Doğu'da görev yapan üsteğmen Kemal, büyük başarılar gösterdi.

6. Bu güzel hediyeyle Dünyalar benim oldu.

7. Toplantı 4 nisana ertelendi.

8. Manas destanı uzun ve anlamlıdır.

9. Kerem İle Aslı hikâyesini bilmeyen yoktur.

10. Van gölünün çevresinde güzel evler var.

Örnek 1

Özel adlara bağlı unvanlar büyük harfle yazılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmuştur?

- A) Küçük Ağa adlı eserde çolak Salih isimli bir kahraman vardır.
- B) Burada teğmen Kubilay'ın anısına toplandık.
- C) Kaza geçiren İsmail Kaptan'ın durumu iyiye gidiyor.
- D) Bütün suçluları başkomiser Nevzat yakaladı.

Sen Çöz 1

Örnek 2

- Gezen ve yıldız adları büyük harfle başlar.
- Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
- "Doğu, batı, kuzey, güney" sözcükleri özel isimden önce geliyorsa büyük; özel isimden sonra gelip yön bildiriyorsa küçük harfle yazılır.
- Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin her kelimesi büyük harfle başlar.

Buna göre,

- I. Bilim insanlarına göre Güneş sistemi'nin uçlarında Dünya'nın on katı büyüklüğünde bir gezegen bulunuyor.
- II. Antik Yunan kültürünün günümüze kadar ulaşması mümkün olmuştur.
- III. Humboldt akıntısı güney Amerika'nın batı kıyısında bir soğuk su akıntısıdır.
- IV. Zülfü Livaneli, yeni romanı "Balıkçı ve Oğlu" ile aramıza geri dönüyor.

Numaralanmış cümlelerinin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

Sen Çöz 2

Örnek 3

Aşağıdaki metinde yazım yanlışı olan sözcüklerin altlarını çizerek, aşağıdaki kutucuğa yazınız.

Türk edebiyatının geri planda kalmış şairlerinden olan Yahya Saim Ozonoğlu şiirlerinde hem aruz hem hece ölçüsünü kullanmıştır. Dizelerinde millî mücadele'yi ve, Cumhuriyet'in erdemlerini ele almıştır. Millî edebiyat hareketini güçlendirip hece vezni yaygınlaştırmak için bir grup edebiyatçıyla birlikte 1917 haziran başlarında "şairler derneği"ni kurmuştur. Şairler derneği, yayın organı olarak servetifünun dergisini toplanma mekânı olarak da Türk Ocağını kullanmıştır.

Sen Çöz 3

Örnek 4

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) 16 Aralık çarşamba günü bizde toplanacağız.
- B) Atatürk bulvarında yeni bir dükkân kiraladı.
- C) Yazarlarımız batıdan kopmamışlardır.
- D) Doktor Ömer Bey'in ameliyatları başarılı geçiyor.

Sen Çöz 4

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerle ilgili yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Üç yıl önce ailemle Van gölüne gitmiştik.
- B) Nisan'dan bu yana Türkiye'nin Batısında yağış görülmedi.
- C) Mahalledekiler ona Kel Kadir diye seslenirdi.
- D) Onu her sabah gördüğümde yüzü Güneş gibi parlar.

2. • Arkadaşları ona Deli Ozan diye seslenirdi.
• Aradığımız kitabı İnkılap Sokak'ta bulduk.
• Bilge, Türk Dil Kurumunda çalışıyor.

Bu cümlelerde büyük harflerin kullanım yerlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Takma adlar büyük harfle başlar.
- B) Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar.
- C) Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.
- D) Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

3. Gezen ve yıldız adları büyük harfle başlar.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Ay, Dünya'nın; Dünya da Güneş'in çevresinde döner.
- B) Gezenlerin yörüngesi, Güneş'ten uzaklaştıkça genişlemektedir.
- C) Halkalı gezen denildiğinde çoğumuzun aklına Satürn gelir.
- D) Sanatçının Dünyasında karamsarlığa yer yoktur.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlılık yapılmıştır?

- A) Müfettişlerin geleceği gün, Müdür İsmail Bey çok telaşlıydı.
- B) On üç yıl önce Urfa'dan Zonguldak'a dönüyordum.
- C) Değerli Türkçe Öğretmeni Tekin Bey'i unutamam.
- D) Bu sözler kadı Hüsrev efendinin çok hoşuna gitti.

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Tanzimat Dönemi'nde vatan, hürriyet konuları işlenmiştir.
- B) Tolstoy'un "İnsan Ne İle Yaşar" kitabını çok sevdim.
- C) Salim bey, mahalledeki tüm çocukları sevdi.
- D) Kardeşim askere Şubat ayında gidecek.

6. (I) Matbaanın olmadığı ortaçağ İslam dünyasının Orta Asya'dan Endülüs'e uzanan farklı bölgelerinde öğrenciler kitapların çoğaltılmasında önemli görevler üstlenmişti. (II) Öğrenciler ilim meclislerinde okunan bir kitabı kopya edip nüshalarını oluşturuyordu. (III) Hayatlarını kitap kopya ederek kazanan hattatların, kitapların üretiminde önemli bir rolü vardı. (IV) Memlûklü, İlhanlı, Timurlu, Babürlü, Safevi ve Osmanlı Saray atölyelerinde "sanat değeri yüksek" eserlerin çoğaltılmasıyla pek çok hattat görevlendirilmişti.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I - II
- B) I - IV
- C) II - III
- D) II - IV

B. "de, ki, mi,"NİN YAZIMI

"da / de" nin Yazımı

Türkçede "da, de" nin iki görevi bulunmaktadır:

• **Bağlaç olan "da / de"nin yazımı:**

- ✓ Bağlaç olan "de" sözcüktür. Her zaman ayrı yazılır.
- ✓ Cümleden çıkarıldığında anlam bozulmaz.

Örnek

Ahmet **de** Diyarbakır'da doğmuştur.

- ✓ Kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar.

Örnek

Araba **da** aldı ev **de**.

- ✓ Hiçbir zaman "-ta / te" biçiminde yazılmaz.

Örnek

Kardeşine bot **ta** almış. (yanlış)
Kardeşine bot **da** almış. (doğru)

- ✓ "Ya" sözcüğüyle birlikte kullanıldığında ayrı yazılır.

Örnek

Annemi **ya da** babamı arayacağım.

• **Ek olan "-da / -de"nin Yazımı:**

- ✓ Her zaman bitişik yazılır ve sözcüğe bulunma anlamı katar.
"Nerede, kimde, hangisinde, kaçta" gibi sorulara yanıt verir.

Örnek

Arabanın anahtarı çantada kaldı.

- ✓ Ünsüz benzeşmesi kuralına uyarak "-ta / -te" biçiminde yazılır.

Örnek

Otobüs 13.45'te hareket edecek.

- ✓ Ek olan "-de" kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılır. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur.

Örnek

Durakta bir saat otobüs bekledik.

2. "mı, mi" nin Yazımı

- ✓ Her zaman ayrı yazılır, kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.

Örnek

İnsanlık öldü mü?

- ✓ Kendisinden sonra gelen ekler "mı, mi" ye bitişik yazılır.

Örnek

Güler misin, ağlar mısın?

- ✓ Soru anlamından başka anlamlar kattığında da ayrı yazılır.

Örnek

Güzel mi güzel bir çocuktur. (Pekiştirme)
Yağmur durdu mu dışarı çıkarız. (Koşul)
Onu gördün mü bana haber ver. (zaman)

Unutma!

Olumsuzluk eki "-ma / -me" daralınca "-mı / -mi" şeklini alır. Bu ekle "-mı / mi" soru edatı karıştırmamalıdır.

Bu hayundan neden vazgeçmiyorsun? (Olumsuzluk eki)

3. "ki" nin Yazımı

Türkçe'de yazımına göre iki farklı "ki" bulunmaktadır.

Bağlaç olan "ki"nin yazımı:

- ✓ Her zaman ayrı yazılır.
- ✓ Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz.

Dikkate Al

Kalıplaşmış olduğu için bitişik yazıldığı birkaç istisnai durum vardır.

Örnek

Sanki, illaki, mademki, belki, oysaki çünkü, meğerki, hâlbuki.

Ek olan "-ki"nin yazımı:

Kendisinden önce gelen sözcüğe bitişik yazılır.

Örnek

- ✓ Sabahki kahvaltı çok güzeldi.
- ✓ Kapıdaki köpektен hepimiz korktuk.

Örnek 5

- I. İsviçre maçındaki olaylar konusunda Batı'yı asla ikna edemeyiz.
II. Kaktüs, ana vatanından geldiği zaman ki özelliklerini korumaya devam eden bir bitkidir.
III. Yunus Emre'nin bu dörtlüğündeki "Tanış ol-" fiiliyle bize söylenmek istenen, insanların farklı bir kategoride olduğudur.
IV. Leyla Erbil, Çağdaş Türk edebiyatının belkide en az incelenmiş usta yazarlarından biridir.
- Numaralanmış cümlelerin hangilerinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I - II

B) I - III

C) II - III

D) II - IV

Sen Çöz 5

Örnek 6

Behçet Kemal Çağlar, başlangıç da Milli Edebiyat şairlerinin şiirlerine benzer eserler verdi. Bu tarzını sonuna kadar korudu. Ankaralı Aşık Ömer mahlası ile şiirler yazdı. Atatürk inkılâplarını, millî duyguları, memleket meselelerini, yurt güzelliklerini hece vezni ile yazdığı şiirlerle anlattı. "Atatürk şairi" olarak tanındı.

Öğrencilerden hangisi bu parçada yapılan yazım yanlısının sebebini doğru belirtmiştir?

A)

Arif

Özel adların yazımı

C)

Bartu

-da / de bağlacının yazımı

B)

Berfu

-da / -de ekinin yazımı

D)

Kübra

Unvanların yazımı

Sen Çöz 6

Etkinlik 2

Aşağıdaki cümlelerde "-da / -de / da / de" , "-ki / ki" , "mi" nin yazımı doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

1. Seninde bizimde hayatımız altüst olmuştu.

2. Dümenin yanında bağdaş kurup oturmuş.

3. Araba yolda zikzaklar çizerek ilerliyor.

4. Duvarda ki detaylar gözümünden kaçmadı.

5. Günlerdir aynı konu üzerinde konuşulması canını sıktı.

6. O kadar çok çalıştı ki havanın karardığını fark etmedi.

7. Buralar da eskiden palamut ağaçları varmış.

8. Kayıt yaptıran üyelerin numarasını aldık mı?

9. İlk kişisel sergisini İstanbul da açtığını söylüyor.

10. Bizim çocuk bu yıl ki sınava iyi hazırlandı.

11. Gökyüzün de turna kuşları uçuyor.

12. Yaşlı kadın viran bir evde yaşıyormuş.

13. Bir dertki yürekler acısı, düşman başına...

14. Bu bitki sadece Doğu Anadolu da bulunuyormuş.

15. Sen de bana hak verecek misin?

16. Tatlı mı tatlı bir konuşması var.

17. Şu işi de bitirdik mi çıkarız.

18. Dün eve erken geldim, oda mı temizledim.

19. Cümle içinde ki ara sözleri bulduk.

20. Onun istekleri de bitmiyor.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) II. Dünya savaşı başladığı sıra da İngilizler, Amerika'dan askerî yardım istediler.
 B) Sizi tanımıyorumki neden birlikte geleyim?
 C) Louis Alexandre Olivier, 23 Eylül 1770 tarihinde Paris'te dünyaya geldi.
 D) İzmir'deki seminer 18 Aralık'da sonra erecek.

2.

Ek olan "-ki" kendisinden önce gelen kelimeye bitişik yazılır ve cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulur. Bağlaç olan "ki" ise cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz ve sözcükten ayrı yazılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde "-ki / ki" nin yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Oysaki mevsimler birbirini kovalıyordu bu şehirde.
 B) Bize karşı içindeki sevgi gittikçe artıyor.
 C) Yan odadaki taş plak dedemlerden kaldı bize
 D) Öyle sanıyorumki bu çocuk başarısıyla hepimizi şaşırtacak.

3. ▲ Söyleceğim o ki herkes dürüst olamıyor.

■ Belliki ayakları iyice şişmiş.

♥ Odanın rengi canlı olsa iyi olmazmıydı?

◆ Masmavi bir gökyüzü bizi karşıladı.

Sembolle gösterilen cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) ▲ - ■ B) ▲ - ◆
 C) ■ - ♥ D) ■ - ◆

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bitişik yazılması gereken "-da / -da" ayrı yazılmıştır?

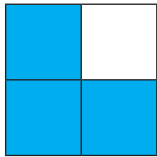
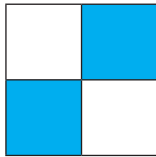
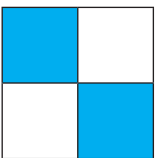
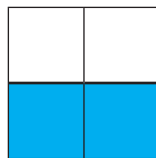
- A) Bakışı da duruşu da babası gibiydi.
 B) Bırak öğretmenini annesini de dinlemiyor.
 C) İzmit de yeni bir otomobil fabrikası açıldı.
 D) Ona zarar veren insanları da hayatından çıkardı.

5.

Yeşilmi yeşil bir ovanın yamacına yapılmış evler	Notalarındaki özlemi, hasreti hissediyoruz.
Ödevlerin bitince mi dışarı çıkarsın?	Bedenin de dinmeyen bir sızı var.

Bu tabloda yazım yanlışının bulunduğu bölümler boyanacaktır.

Buna göre tablonun son hâli aşağıdakilerden hangisi olur?

- A)
- B)
- C)
- D)

6. (I) Romanın kahramanı yaşamın güzelliklerinin farkına varmayan biridir. (II) Yazar ise kahramanın yaşam biçiminin, koşullarının bilincine varmış. (III) Bu yüzden romanın özü başarılı bulundu. (IV) Yapıtın biçimsel yönü de çok iyi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

C. KISALTMALARIN YAZIMI

- ✓ Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.

Örnek

- TDK (Türk Dil Kurumu)
- KB (Kutadgu Bilgi)
- ABD (Amerika birleşik devletleri)
- Kuzey (K)

Unutma!

Gelenekselleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

- ✓ Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır:

Örnek

- m (metre)
- kg (kilogram)
- mm (milimetre)
- cm² (santimetrekare)

- ✓ Kısaltılan kelime veya kelime grubu özel ad, unvan veya rütbe ise büyük harf, cins isim ise küçük harfle başlar.

Örnek

- Alm. (Almanca)
- Serhat Mah. (Serhat Mahallesi)
- ed.(edebiyat)
- Alb. (Albay)

- ✓ Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır.

Örnek

- cm'yi
- kg'dan
- kr'un

- ✓ Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

Örnek

- TL'nin
- SGK'nin
- TSK'ye

4. SAYILARIN YAZIMI

✓ Sayılar metin içerisinde yazıyla da yazılabilir:

Örnek

• Bu yaz iki şehir gezdim.

✓ Birden fazla kelimedenden oluşan sayılar ayrı yazılır:

Örnek

• Evrakları on dört gün sonra teslim etti.

✓ Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır:

Örnek

• 635,15 (altıyüzotuzbeşTL, onbeşkr.)

✓ Romen rakamları ancak yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde, ayların yazılışlarında, kitap ve dergi ciltlerinde ve kitapların asıl bölümlerinde önceki sayıların numaralandırılmasında kullanılabilir.

Örnek

• II. Dünya Savaşı • XX. Yüzyıl • III. Selim • 10. XI. 1938

✓ Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir:

Örnek

• 12 milyar • 3 milyon

✓ Sayılarda kesirler virgülle ayrılır:

Örnek

• 16,3 (16 tam onda 3)

- ✓ Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır:

Örnek

- Kitabın 1. cildini bitirmiş.
- Yarışmayı 2'nci olarak bitirdi.

- ✓ Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:

Örnek

- Merdivenleri ikişer ikişer çıktı.

- ✓ Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz:

Örnek

- Çalışanlara %2,5 zam yapıldı.

Örnek 7

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- Almanya, Avrupa'nın ekonomik çıktısının %35'ini sağlamaktadır.
- 1970'ten sonra ekonomik anlamda bir düşüş yaşadık.
- Bugün 19.30'da, Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda konser yapılacak.
- 21 inci yüzyılda bilim ve teknoloji yetişilemeyecek hızla ilerliyor.

Sen Çöz 7

Örnek 8

(I) İspanya'nın en büyük şairlerinden biri olan Lorca, 5. Haziran. 1898'de Granada yakınlarında yer alan bir kasabada doğar. (II) Lorca'nın çocukluğunun geçtiği, şairin büyük bir aşkla bağlı olduğu Granada, İspanya'nın güneyinde bulunan küçük bir Akdeniz kentidir. (III) Flemenko ezgileri ve İspanya tarihi iç içe geçmiştir. (IV) Bu şehrin insanları, acıları, çeşmeleri, dar sokakları Lorca'nın sanatında sıkça karşımıza çıkar.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- I
- II
- III
- IV

Sen Çöz 8

Etkinlik 3

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcükleri kısaltarak yanındaki boşluğa yazınız.

1. Kitabımız, Türk Dil Kurumunun, yazım kurallarına göre yazılmıştır.
2. Bu kattaki hastalarla Doktor Serkan Bey ilgileniyor.
3. Oya, lisansını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde tamamladı.
4. Yönetim kurulu başkanı Amerika Birleşik Devletleri'ne gidecek.
5. Türk lirasının değeri düşüyor, yaşam zorlaşıyor.
6. Babam Devlet Su İşlerinde işe başlayalı beş yıl oldu.
7. Yarın Avukat Sibel Hanım'ın yanına gideceğiz.
8. Annem, baklava yapmak için iki kilogram ceviz aldı.
9. Kardeşim bu yıl Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ni kazandı.
10. Padişahların hayatını Türk Tarih Kurumundan araştırdım.

Etkinlik 4

Aşağıdaki cümlelerde sayıların ya da kısaltmaların yazımı doğruysa cümlelerin sonundaki dairelerin içine "D", yanlışsa "Y" yazınız.

- 1 Derslerimiz fakültede sabah dokuzda başlar.
- 2 Tatilde her dersten 50'şer soru çözeceğim.
- 3 Türkiye M.E.B'in açıklayacağı kararı merak ediyor.
- 4 Yazar 6'ncı kitabını da çıkarmış.
- 5 Yaş otuz beş, yolun yarısı eder.
- 6 Artık o da TC vatandaşı oldu.
- 7 Sınav sonucu ile ilgili itirazı ÖSYM'ne dilekçe yazacak.
- 8 Tarlanın m² si ikibin liraya satılmış.
- 9 Konseri 16 Temmuz'a ertelenmiş.
- 10 Dr. Sinan Bey randevuyu 16.10'a erteledi.

E. TARİHLERİN YAZIMI

✓ Belirli bir tarih belirten gün ve ay adları büyük harfle başlar:

Örnek

- Bu yıl LGS 6 Haziran Pazar günü yapılacak.
- Burdur'a 19 Kasım Salı günü gideceğiz.

✓ Belirli bir tarih belirtmeyen gün ve ay adları küçük harfle yazılır:

Örnek

Şirketimiz ekim ayında hizmet vermeye başlayacak.

Tarihler şu şekilde yazılabilir:

Örnek 11

- I. Yarışmada 5. inci olan öğrenciye bile bir ödül verilecekti.
II. Çekin üzerinde ikibinbeşyüz TL yazıyordu.
III. TRT'nin yayınlarını yıllardır takip ediyoruz.
IV. Uzun yıllar A.O.Ç'nin ürünleri dışında süt ürünü kullanmadık.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III D) I ve IV

Sen Çöz 11

Örnek 12

Küresel salgının dünyayı kasıp kavurduğu şu günlerde, motive edici bir yazı yazmak isterdim ama maalesef ne ben yaşam koçuyum ne de bu yazı o türden bir yazı. Hatta tersine, bu yazıyı okuduğunuzda belkide bugün "motivasyon" diye pazarlanan şeyin o kadar da masum bir işleve sahip olmadığını fark edeceksiniz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Büyük harflerin yazımı
B) "da / de" bağlacının yazımı
C) Özel adların yazımı
D) Bağlaçların yazımı

Sen Çöz 12

1.

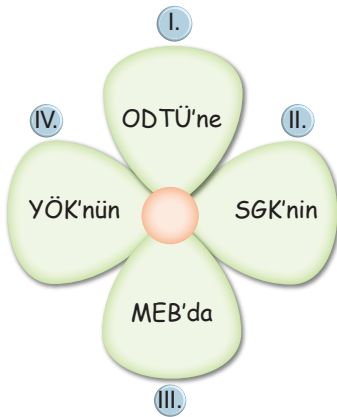

- Belirli bir tarih belirten gün ve ay adları büyük harfle başlar.
- Ay adları yazı ile yazıldığında tarihler arasında nokta kullanılmaz.
- Saat, para, tutar, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.
- Romen rakamları; tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında maddelerin sıralandırılmasında kullanılır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) 2013 yılı verilerine göre dünyada 10 bin dönüm, Türkiye'de ise yaklaşık 3000 dönüm jeotermal sera vardır.
- B) XIX. yüzyılın en önemli enerji kaynağı olan kömür, XX. yüzyılda yerini petrole bırakmıştır.
- C) Süveyş Kanalı'nın kasım 1869'da açılması ile Akdeniz ile Kızıldeniz arasında canlı geçişi başlamıştır.
- D) 2019 verilerine göre kuşların %14'ü, köpek balıklarının %30'u, iğne yapraklıların %34'ü nesli tükenme tehlikesiyle karış karşıyadır.

2.

Yukarıda numaralandırılmış yerlerden hangisinde kısaltmalara getirilen eklerle ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3.

I. AKUT'da gönüllü olarak çalışmaya başladı.	II. 1 Haziran 1831'de J.C. Ross, Kuzey Kutbu'nun keşfetti.
III. 2005'te üniversite 1'inci sınıftaydım.	IV. TÜBİTAK'ın desteklediği projede biz de görevliydik.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

4.

	Cümleler	DOĞRU	YANLIŞ
I.	Av. Hilal Hanım bu davayı alır.	✓	
II.	T.H.Y'nin bilet fiyatları uygunmuş.		✓
III.	TCDD'da memur olarak çalışıyorum.	✓	
IV.	MTA'nın yaptığı çalışmaları inceledik.	✓	

Tabloda, yazım yanlışlarıyla ilgili yapılan işaretlemelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

5.

Birden fazla kelimedenden oluşan sa-yılar ayrı yazılır.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisi bu kurala uymayan bir cümle kullanmıştır?

- A) Bugün 16.00'da sınavım var.
- B) Takıma üç oyuncu alındı.
- C) Gitar çalmaya onaltı yaşında başladım.
- D) Kitaplarımın üç tanesi bitirdim.

F. BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI VE YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

1. Birleşik Sözcüklerin Yazımı

✓ Ses düşmesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

pazar + ertesi	⇒	pazartesi
ne + asıl	⇒	nasıl

✓ "Etmek" ve "olmak" yardımcı eylemleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

sabır + etmek	⇒	sabretmek	his + etmek	⇒	hissetmek
kayıp + olmak	⇒	kaybolmak	zan + etmek	⇒	zannetmek

✓ Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır:

ayşekadın (fasulye), tavukgöğsü (tatlı)...

✓ Ara yönleri belirten sözcükler bitişik yazılır:

güneydoğu, kuzeybatı...

✓ Sıfat - fiil eklerinin kalıplaşmasıyla oluşan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

yurtsever, hacıyatmaz, dalgakıran...

✓ Somut olarak yer bildirmeyen "alt - üst - üzeri" sözlerinin sona getirilmesiyle oluşan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

akşamüstü, öğleüzeri, bilinçaltı, suçüstü, olağanüstü, ayaküstü...

✓ Birleşme sırasında sözcüklerden hiçbirini veya ikinci sözcüğü anlam değişikliğine uğramayan birleşik sözcükler ayrı yazılır:

ateş böceği, muhabbet kuşu, köpek balığı, su yılanı...

✓ "İç, dış, sıra, öte" sözleriyle oluşturulan birleşik kelimeler ayrı yazılır:

çağ dışı, yurt dışı, ceviz içi, akli sıra, ardı sıra, yanı sıra, fizik ötesi...

Dikkate Al

- İki veya daha çok sözcükten oluşan kişi adları, soyadları ve lakaplar bitişik yazılır:

Örnek

Fenerbahçe, Çanakkale

- "Biraz, birkaç, birkaçı, birçok, birçoğu, hiçbir, herhangi" belirsizlik sıfatları ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.
- Dilimizde "şey" sözcüğü her zaman ayrı yazılır.
- Dilimizde "bir takım" sözcüğü "bazı, türlü, çeşitli" anlamlarında kullanılırsa bitişik; "bir" sözcüğü sayı sıfatı olarak kullanılırsa ayrı yazılır.

Ablamın düğününde babama şık bir takım elbise aldık.
Bu düşünceli kadının birtakım sorunları olduğunu anladık.

2. Yazımı Karıştırılan Sözcükler

Yanlış (×)	Doğru (✓)
acenta	acente
ardarda	art arda
alimünyum	alüminyum
abi	ağabey
atmış	altmış
acaip	acayip
antreman	antrenman
astteğmen	asteğmen
arasöz	ara söz
aşçı	aşçı

Yanlış (×)	Doğru (✓)
fasülye	fasulye
gurup	grup
herkez	herkes
orjinal	orijinal
klavuz	kılavuz
makina	makine
maydonoz	maydanoz
şöför	şoför
tenbel	tembel
yanlız	yalnız
zerafet	zarafet

Yanlış (×)	Doğru (✓)
biran	bir an
bir çok	birçok
birden bire	birdenbire
can kurtaran	cankurtaran
çala kalem	çalakalem
dizüstü	diz üstü
döküman	doküman
entellektüel	entelektüel
eşortman	eşofman

Etkinlik 5

Aşağıdaki cümlelerde geçen birleşik sözcüklerin yazımı doğru ise cümlenin sonundaki dairelerin içine "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- 1 Kapı açılınca kedisi hemen kaçı verdi.
- 2 Bu kitap bize kayıp olmuş içtenliğimizi hatırlattı.
- 3 Doktor, kış aylarında kuşburnu çayı içmemi önerdi.
- 4 Bu diplomayla tüm şirketlere başvurabilirsin.
- 5 Çocukların bir kaç mahallede top oynuyor.
- 6 Yağmurdan sonra çıkan gökkuşuğunu izledim.
- 7 Balrengi bir kazak vardı üzerinde.
- 8 Onun anlattığı masalları iliklerimize kadar hissediyorduk.
- 9 Yapılan iyiliklerin hiç birini görmezden gelmedi.
- 10 Saatler süren deniz yolculuğundan sonra yorgun düştük.

Etkinlik 6

Aşağıdaki sözcüklerin yazımını inceleyelim. Doğru ise "D"yi, yanlış ise "Y"yi işaretleyelim.

1
keçi boynuzu	2
suç üstü	3
kazazede	4
okuryazar
5
kuzey doğu	6
birçok	7
idda	8
süpriz
9
egzoz	10
ard arda	11
hafta sonu	12
traş
13
dinazor	14
ünvan	15
flüt	16
şarz
17
kurdele	18
makina	19
alerji	20
herşey

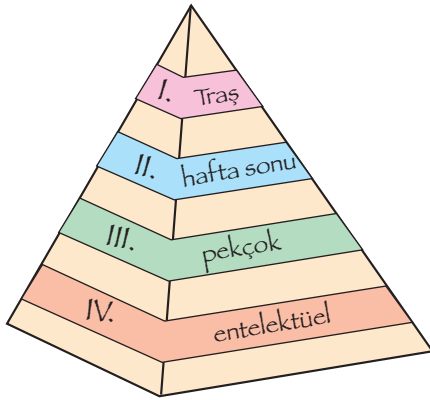
1.

Herkesin hayali farklıdır muhakkak. Şimdi her hangi bir yetişkine gerçek bir araba anahtarı uzatsak mutlu olur belki ama çocuklar sizden gerçek bir araba değil, bir oyuncak isterler.

Yukarıdaki metinde kaç tane yazım yanlış yapılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2.

Yukarıdaki piramitte yazımı karıştırılan sözcükler bulunmaktadır.

Buna göre kaçınıcı basamakta yazım yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?

- A) Evde yanlız kalmaktan hoşlanmıyordu.
B) Günlerdir gögüsümde bir ağrı var.
C) Akılına gelmeyen başına geldi.
D) Artık hiçbir şey düşünemiyordu.

4.

▲ Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım 14 Ocak 1923'te vefat etmiş.

■ Haftaya Pazar sınıfça pikniğe gitmeyi düşünürüz.

♥ Millî Kütüphane 16 ağustos 1948'de hizmete açıldı.

◆ 1 - Kasım - 1928'de yeni Türk harfleri kabul edilmiştir.

Sembollerle gösterilen bu cümlelerin hangisinde tarihlerin yazımından kaynaklanan bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) ▲ B) ■ C) ♥ D) ◆

ÇİTA YAYINLARI

5.

I. Dünya tiyatrolar Günü
27 Mart 2021

II. Dünya sağlık günü
7 Nisan 2021

III. Dünya Çevre Günü
5.Haziran.2021

IV. Dünya Emekçi Kadınlar Günü
8 Mart 2021

Yukarıda dünyada kutlanan belirli günlerin afişleri bulunmaktadır.

Buna göre hangi afişte bir yazım yanlış yapılmamıştır?

- A) IV B) III C) II D) I

6. (I) Harry, elleri titreyerek zarfı çevirince mor balmumundan bir mühür gördü; bir arma, koca bir "H" harfinin çevresinde bir aslan, bir porsuk, bir de yılan. (II) Harry Potter sıradan bir çocuk olduğunu sanırken bir baykuşun getirdiği mektupla yaşamı birdenbire değişir ve kendini pekçok olayın içinde buluverir.

Bu metindeki yazım yanlışı aşağıdaki önerilerden hangisi ile düzeltilebilir?

- A) I. cümledeki "çevresinde" sözcüğündeki "de" ayrı yazılmalıdır.
 B) I. cümledeki "bir de" sözündeki "de" sözcüğe birleşik yazılmalıdır.
 C) II. cümledeki "birdenbire" sözü ayrı yazılmalıdır.
 D) II. cümledeki "pekçok" sözü "pek çok" şeklinde yazılmalıdır.

7. Udolf Hisarı kitabının başında İnci Enginün'ün çeviri ile ilgili yazdığı bir yazı ve ardından Ahmet Mithat efendinin "ifade" adlı yazısı yer alıyor. Enginün, Ahmet Mithat'ın orijinal dili olan ingilizce'den değil, Fransızca'dan çevirdiğini tahmin ediyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) II ve IV

8. **Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

- A) Geçtiğimiz yıllar da Dolmabahçe Sarayı ziyaretçilere açıldı.
 B) 1984 mayısında yağmurlu bir günde doğduğunu söyledi.
 C) A.B.D'nin son seçimleri büyük sürprizle sonuçlandı.
 D) Olivier, 23 Eylül 1770'te Paris'te dünyaya geldi.

ÇİTA YAYINLARI

9. **I.** Hiçbir yere sığmadığım gibi hiçbir yeri terk edemiyorum da.

- II.** Zamanını bekliyen adalet, hareket halindeki kötülükten kuvvetlidir!

- III.** Kim bilir seni kazanmak için kaç kişiyi kayıp ettim.

- IV.** İnsan yürekli bir rakip istiyor, aşkda ve savaşda.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I
 B) II
 C) III
 D) IV

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA - VİRGÜL

Nokta (•)

✓ Tamamlanmış cümlelerin sonunda kullanılır.

Örnek

Saat ilerledikçe merakı artıyor.

✓ Bazı kısaltmaların sonunda kullanılır.

Örnek

Prof. / Dr. / mah.

✓ Sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır.

Örnek

III. Mehmet / 3. sınıf

✓ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Örnek

Takvimler 10.11.1938'i gösteriyordu.

✓ Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Örnek

12.30 gibi açmıştı gözlerini dünyaya.

✓ Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra kullanılır.

Örnek

Temel ögeler ikiye ayrılır:

I. Yüklem

II. Özne

✓ Genel ağ adreslerinde kullanılır.

Örnek

<http://tdk.org.tr>

Virgöl (,)

- ✓ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasında kullanılır.

Örnek

Yağmurdan, sisten yolu göremiyorduk.

- ✓ Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.

Örnek

Onu aradım, uzun uzun dertleştik.

- ✓ Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılır.

Örnek

Arif Bey, Siverek'e bağlı Karakeçi bucağına müdür olarak atanınca ailece Siverek'e taşındılar.

- ✓ Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başında ve sonunda kullanılır.

Örnek

Yıllar önce, Almanya'ya gittiğinde, eniştesiyle ortak iş yaptı.

- ✓ Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasında kullanılır.

Örnek

Akşam, yine akşam, yine akşam

Göllerde bu dem bir kamış olsam!

(Ahmet Haşim)

- ✓ Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra kullanılır.

Örnek

Mutlaka size yardım ederim, dedi.

- ✓ Hitap için kullanılan sözcüklerden sonra kullanılır.

Örnek

Gençler, sizler bizim yarınlarımızısınız.

- ✓ Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren "**hayır, yok, evet, peki, tamam**" gibi kelimelerden sonra kullanılır.

Örnek

Evet, sana güveniyorum.

- ✓ Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlem için kullanılır.

Örnek

Genç, doktorun yanına gitti.

- ✓ Kitap, dergi künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra kullanılır.

Örnek

Michael Ende, Momo, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2004.

Örnek 13

Tam yirmi beş yıl oldu. Her sabah erkenden gelir (I) bu duvarın dibine serer kitapları (II) Geçenler bakarlar (III) inceleyip bırakırlar. Cağaloğlu'ndaki bu kitapçı (IV) yolu tırmananların görmeye alışık olduğu, vazgeçemediği bir parçası gibidir. Yalnız bir derdi vardır: Güvercinler.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Sen Çöz 13

Örnek 14

- I. Evet, bu akşam büyük maç var.
- II. Genç, adamın yanına yavaşça sokuldu.
- III. Karanlık, sessiz bir yoldan ilerledik.
- IV. Kızım, sana kaç defa bunu yapma dedim!

Bu cümlede virgölün aşağıdaki işlevlerinden hangisine örnek yoktur?

- A) Anlam karışıklığını önlemek için öznenen sonra kullanılır.
- B) Eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılır.
- C) Kabul, ret bildiren sözcüklerden sonra kullanılır.
- D) Cümle içinde ara sözlerin başında ve sonunda kullanılır.

Sen Çöz 14

Örnek 15

Öğretmen, bütün öğrencileri bahçenin bir köşesine topladı.

Aşağıdakilerden hangisinde virgül bu cümledeki göreviyle kullanılmıştır?

- A) Seninle bir daha buluşmamız imkânsız, deyip dışarı çıktı.
- B) Çok dinle, az konuş; dinlemek bütün diğer güzel mezziyetlerden daha üstün bir değerdir.
- C) Tartışan, okuyan, sorgulayan bir nesil istiyoruz.
- D) Genç adam, yeni aldığı otomobiliyle şehirde tur atıyordu.

Sen Çöz 15

Etkinlik 7

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan noktanın görevlerini boş bırakılan yere yazınız.

1. Bugün kitabınızın 26 ve 27. sayfasındaki etkinlikleri yapacağız.

.....

2. Dün Av. Selda Hanım'ı ofisinde ziyaret ettim.

.....

3. Sanat, hayatı anlamlı kılma çabasıdır.

.....

4. Sınav sonuçlarımız 17.00'de açıklanacaktı.

.....

5. Cahit Sıtkı TARANCI, Otuz Beş Yaş, Can Yayınları, İstanbul, 1995.

.....

6. 7. 6 işleminin sonucunu söyleyemediler.

.....

7. Evrakları son teslim tarihimizin 11.07.2021 olduğunu söyledi.

.....

8. Cümlenin temel ögeleri ikiye ayrılır: I. Yüklem II. Özne

.....

Etkinlik 8

Aşağıdaki tabloda virgül kullanılan cümleler ve virgülün görevleri verilmiştir. Buna göre hangi cümlede virgülün hangi görevde kullanıldığıyla ilgili eşleştirmeyi yapınız.

1

İyilik et komşuna, iyilik gelsin başına.

Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.

a

2

Çadırları suya yakın bir yere kuralım, dedi.

Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren "hayır, yok, peki, olur" gibi kelimelerden sonra konur.

b

3

Elbette, bu yıl tarlaya fıstık ekelim.

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

c

4

Gençler, müzeye girdiğimizde hiçbir yere dokunmayalım.

Cümle içinde ara sözlere veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin ve ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

d

5

Türkçe, tarih, coğrafya gibi sözel derslerde başarılıdır.

Uzun cümlelerde yüklemden, uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

e

6

Kadın, polisten çok korktu.

Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

f

7

Muhtar, tane tane konuşarak köyü gelecek heyet hakkında bilgilendirdi.

Birbiri ardınca sıralana eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

g

8

Şahmeran, yılanların şahı, yıllardır anlatılan bir efsanedir.

Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.

h

1

2

3

4

5

6

7

8

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde virgöl (,) diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Söylentiye göre, ben inanmıyorum, grev nedeniyle tüm tren seferleri iptal edilmiş.
 B) Gece gündüz bu soruyu kendime soruyorum, kendimi anlamsız bir şekilde sorguluyorum.
 C) Geçen yıl da Viyana'ya gittim, çok güzel yerler gördüm.
 D) Seneler var ki kuşlar gelmiyor, daha doğrusu ben göremiyorum

2.

Prag (I) 21 (II) 07(III)1920
 ÇARŞAMBA
 Eğer cesursan buna ulaşırsın (IV) Gördüğüm kadarıyla gross çok da haksız değil.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti gelmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Doktor bu kadar ilaçları kullanmam gerektiğini () başka çarem olmadığını söyledi.

Bu cümlede yay ayrıçla gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilebilir?

- A) nokta B) ünlem
 C) virgöl D) soru işareti

4.

- Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
- Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Aşağıdaki cümlelerde noktanın (.) verilen işlevlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Bugün 10.30'da kalkıp 13.00'te İzmit'e varmış oluruz.
 B) Franz Kafka, 03.07.1883 yılında Prag'da doğdu.
 C) Keşanlı Ali Destanı, Haldun Taner tarafından yazılmıştır.
 D) Osmanlı Devletinin Yükselme Dönemi 1453'te başlayıp 16. yüzyıla kadar devam etmiştir.

5.

Epik tiyatro (I) 20. yüzyılda yaygınlaşmış yeni bir tiyatro akımıdır (II) İzleyiciyi oyun içine çekmek (III) olaylar ve düşünceler üzerinde tartışmaya çağırmak (IV) gerçeklik etkisi aramamak temel özelliğidir. Bu tiyatro akımının kurucusu ve ilk uygulayıcısı Berthold Brecht'tir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV

6.

"İhtiyar, satıcının yanına yaklaşip bir şeyler söyledi."

Bu cümlede virgöl (,) aşağıdakilerin hangisiyle aynı görevde kullanılmıştır?

- A) Misafirler için akşama tatlılar, börekler yapıldı.
 B) Bartın'a yerleşti, uzun süredir kafasını dinliyor.
 C) Kuytu bir yere geçti, uzun süre insanları izledi.
 D) Genç, öğretmene merak ettiği soruları sordu.

2. NOKTALI VİRGÜL , İKİ NOKTA , ÜÇ NOKTA

Noktalı Virgül (;)

✓ Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek

Türkiye'de en çok İzmir, Aydın'ı; Avrupa'da ise Roma'yı, Paris'i ve Berlin'i merak ediyorum.

✓ Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Örnek

At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.
I. cümle II. cümle

✓ İki den fazla eş değer ögeleri arasında virgül bulunan cümlelerde öznedenden sonra konur.

Örnek

Doruk; Tamer, Fırat, Kaan ve Baran'dan başarılıydı.

İki Nokta (:)

✓ Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna konur.

Örnek

Burak Bey'i tanıttayım: Aile doktorumuzdur.

✓ Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonuna konur.

Örnek

Hayatta iki şey çok önemlidir: sağlık ve eğitim.

✓ Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur.

Örnek

Eren: Selim, bugün kütüphaneye gidecek miyiz?

Selim: Tabii ki, elimizdeki kitaplar bitmek üzere, yenilerini alalım.

- ✓ Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

Örnek

Başını iki avucunun içine alarak şunları söyledi:
- Dumanlı dumanlı bizim eller, oturup ağlasam deli derler.

- ✓ Genel ağ adreslerinde kullanılır.

Örnek

Sözcüklerin anlamına <http://tdk.gov.tr> sayfasından baktık.

Üç Nokta (...)

- ✓ Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

Örnek

Her şey o kadar zor ki...

- ✓ Sözü bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bıraktığını göstermek veya anlatıma güç katmak için konur.

Örnek

Demek konuşmayacaksın... O zaman gidiyorum.

- ✓ Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan yanıtlarda ya da susulduğunu belirtmek için kullanılır.

Örnek

- Kim olduğunu söyleyecek misin?
- ...

- ✓ Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

Örnek

... Sabaha kadar annesinin başucundaki sandalyeye oturdu ...

- ✓ Kaba sayıldığı için veya başka sebepten dolayı söylenmek istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.

Örnek

Kılavuzu karga olanın burnu ... tan çıkmaz.

Bu bilgiyi B...'den öğrendik.

- ✓ Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur.

Örnek

Hey... Gençler... Sesim geliyor mu?

Örnek 16

Köpek balıkları () timsahlar () yunuslar ()
Evet () bu hayvanların hepsinin pek çok dişi bulunur ancak en çok dişi olan hayvanlar salyangozlar ve sülük böcekleridir ()

Bu parçada yay ayrıçla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (.) (.) (.) (:.) (.) B) (.) (.) (...) (.) (.) C) (.) (.) (.) (.) (:.) D) (.) (.) (.) (.) (.)

Sen Çöz 16

Etkinlik 9

Bu metinde yay ayrıçla belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

Mustafa Kemal Paşa () kurtuluş ümidiyle İstanbul'da bazı faaliyetlere girişti () Bu süreçte Gazeteci Cevat Bey () Paşa'yla röportaj yapmak istedi () 5 Şubat 1919'da buluştular () Paşa () güncel durumları Cevat Bey'e değerlendirdi() Görüşme bittikten sonra ilginç bir diyalog yaşandı()

Paşa() Bu vatan içine düştüğü bu felaketten nasıl kurtarılır() istiklaline nasıl kavuşturulur () diye bir soru sormanızı beklerdim()

Cevat Bey() Af buyurunuz paşa hazretleri() bugün içine bulunduğumuz bu şartlardan bu vatanın kurtulmasını en uzak ihtimalle dahi mümkün görmediğim için böyle bir soru sormadım()

Paşa() Siz gene de böyle bir soru sormuş olunuz() Ben de cevabı vereyim fakat yazmamak şartıyla()

Cevat Bey() Zatiâlinizi dinliyorum Paşa hazretleri()

"Çöl sanılan bu âlemde saklı ve kuvvetli hayat vardır. O, Türk Milleti'dir."

Örnek 17

Okudukça geliyor () bakışları derinliklere iniyor () gözlemlere ulaşmanın
sırrına eriyor () bütün bunlara rağmen tavrını hiç değiştirmiyordu ()

Bu parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (:) (,) (.) (.)

B) (:) (.) (.) (.)

C) (,) (.) (.) (...)

D) (,) (.) (.) (.)

Sen Çöz 17

Örnek 18

Hayatta hemen her şey bir değişimin içindedir (I) olduğu gibi kalmayıp tersine
dönebilir (II) mutsuz mutlu (III) yoksul zengin olabilir (IV)

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Sen Çöz 18

1.

Noktalı virgöl, cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak ve öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde yay ayrıçla belirtilen boşluğa noktalı virgül(:) getirilemez?

- A) İyi bir romancı, yazdığı her sözcüğü tekrar okumalı () iyi bir ressam, tuvale boyayı sürdüğünde geriye çekilip bakmalıdır.
- B) Biz, melodram seven bir toplumuz () ortak belleğimizde yatan öyküler, tarihimizin bizi heyecanlandıran sayfaları melodram unsurları taşıyor.
- C) Garip hareketi üç şairin adıyla anılır () Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet.
- D) Dergi satışlarında öğretmenlere, öğrencilere indirim yapılır () sokaktaki adama yapılmaz.

2.

Yetenek () sessizlik içinde gelişir () karakter () dünyanın fırtınaları arasında ()

Bu parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (.) (.) (.) (.) B) (.) (:.) (.) (.)
C) (.) (.) (.) (.) D) (.) (:.) (.) (...)

3.

- Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
- Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı söylenmek istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde üç nokta (...) diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Bazı şiirleri okurken içimizde...
- B) Ne kadar başka türlüünü dilemiş olsa da arzulasa da...
- C) ...Bu hamlesi için üstlerinden gerekli izni alma imkânı bulamamıştı...
- D) Köşeyi dönünce bir de bakmış ki...

4.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayrıçla gösterilen yere iki nokta (:) getirilemez?

- A) Bilge Kağan () Üstten gök çökmedikçe alttan yer delinmedikçe ülkenizi, törenizi kim bozabilir sizin?
- B) Kadın kısık bir sesle cevap verdi ()
- Ben hiçbir şey görmedim.
- C) Emerson () "Yapılırken heyecan duyulmayan işlerde başarılı olunamaz." der.
- D) Çilek () dut, kayısı, üzüm gibi yaz meyvelerinden daha zor yetişir.

5.

Masanın üstündeki siyah kaplı kitabı göstererek sordu ()
- Ne okuyordunuz efendim ()
- Hiç oğlum () ne okurum ben?
Gene Mesnevi'yi karıştırıyordum.
Can sıkıntısı ()

Bu parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (:.) (?) (.) (...)
B) (:.) (?) (:.) (.)
C) (?) (:.) (.) (...)
D) (.) (.) (?) (...)

6.

Dil, kuralları dil bilgisi kitaplarına sığmayacak kadar karışık, sayısız inceliklerle dolu, büyümlü bir iletişim aracıdır (I) Esnek, canlı, gelişmeye, değişmeye açık bir sistemdir. Bu nedenle dilin kullanamadığımız zenginliklerinin, kullanabildiklerimizden çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz (II) Bunun içindir ki günümüzde kullandığımız dil, yarıncı dilin çok gerisinde kalacaktır. Buna dayanarak şunu söyleyebiliriz (III) Bir yandan bugünkü dille iletişim kurarken bir yandan da ayrıncı varmadan geleceğin dilini yaratıyoruz (IV)

Numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) IV B) III C) II D) I

3. SORU İŞARETİ - ÜNLEM İŞARETİ - TIRNAK İŞARETİ - KESME İŞARETİ

Soru İşareti (?)

✓ Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur.

Örnek

Yabancı memleketlerde bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz?

✓ Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.

Örnek

Gazeteci gülümseyerek sordu:

- Adınız?

- ...

✓ Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

Örnek

Türk matematikçi, astronom ve dil bilimci olan Ali Kuşçu 1403 (?) yılında doğmuştur.

Ünlem İşareti (!)

✓ Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur.

Örnek

Eyvah, anahtarı evde unuttum!

✓ Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

Örnek

Ey, Türk gençliği!

- ✓ Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır.

Örnek

O kadar eli açık ki (!) parasını kimseye koklatmaz.

Tırnak İşareti (“ ”)

- ✓ Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

Örnek

Alphonse Karr: "Herkesin üç kişiliği vardır: ortaya çıkardığı, sahip olduğu, sahip olduğunu sandığı." der.

- ✓ Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.

Örnek

Höyük sözü Anadolu'da "tepe" olarak geçer.

- ✓ Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.

Örnek

Severek okuduğum kitaplardan biri olan "Yüzyıllık Yalnızlık" Nobel Edebiyat Ödülü almıştır.

- ✓ Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.

Örnek

SÜREYA, Cemal, "Şapkam Dolu Çiçekle", Yön Yayıncılık, İstanbul 1991.

Kesme İşareti (')

- ✓ Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.

Örnek

Mustafa Kemal Atatürk'ü
Mimar Sinan'a

- ✓ Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlere getirilen ekleri ayırmak için konur.

Örnek

Sevim Hanım'a
Aziz Bey'den

- ✓ Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

Örnek

- ✓ Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.

Örnek

- ✓ Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

Örnek

Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
İl yanmazken ben yanarım derdine
Engel aramızı açtı n'eyleyim

Karacaoğlan

Dikkate Al

Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra getirilen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.
Aliler, Ankaralı, Sivaslılar...

Dikkate Al

Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.
Türkiye Büyük Millet Meclisine, Bakanlar Kurulunun...

Örnek Soru

"Hey, Tarık (I)" diye arkasından bağırdı Cihan. Kafası o kadar allak bullaktı ki konuşmaya başladığında beriki çoktan gitmişti. İyi de bu adamın Yusuf ile ne işi vardı (II) Sokaklarda buluşup, gizli gizli ne konuşuyor olabilirlerdi (III) Üst üste anlattıkları kazalarla Yusuf arasında bir bağ olabilir miydi (IV)

Numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Biz Çözdük

I Ünlem işareti (!)

II - III - IV. cümleler soru cümlesi olduğundan soru işareti getirilmelidir.

Cevap: A

Örnek 19

() Korkmazsın değil mi() () dedi. Babam tek kırma tüfeği omzundan çıkarıp bana verirken () Dedem eşiğin semerini bağlamış () Yok canım, erkek adam korkar mı hiç() dedi () O saatten sonra korkamazdım() On iki yaşındaydım ve beş yıldır korktuğum her şeyi herkesten gizlemeyi iyi beceriyordum.

Bu metinde yay ayrıçla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (") (?) (") (.) (:) (.) (.) (.)

B) (") (?) (") (.) (?) (.) (.) (.)

C) (") (?) (") (.) (:) (?) (.) (.)

D) (") (?) (") (.) (:) (?) (.) (.)

Sen Çöz 19

4. YAY AYRAÇ - KÖŞELİ AYRAÇ - KISA ÇİZGİ - UZUN ÇİZGİ - EĞİK ÇİZGİ

Yay Ayraç (())

- ✓ Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.

Örnek

(Hacivat, arkadaşının arkasından yetişir.)

HACİVAT: Merhaba Karagöz'üm, uğurlar olsun!

KARAGÖZ: İftar kokuları burnuna dolsun!

HACİVAT: Hah hah hah! Eksik olma, beni yine güldürdün.

- ✓ Alıntıların aktarıldığı eseri veya yazarı göstermek için kullanılır.

Örnek

"Aletlerin en faydalısı kalemdir. Bir şişe mürekkep bir külçe altından faydalıdır."

(İbn-i Sina)

- ✓ Bir söze alay, kinaye, küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır.

Örnek

O kadar hızlısın ki(!) iki dakikalık işi bir günde bitirdin.

- ✓ Bir yazının maddelerin gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayraç konur.

Örnek

Fiilimsiler tür olarak üçe ayrılır:

1) İsim - fil

2) Sıfat - fil

3) Zarf - fil

Köşeli Ayraç ([])

- ✓ Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır.

Örnek

Aristoteles [(Platon MÖ. 428 - 348)] Antik Yunan filozofu ve bilgesidir.

Kısa Çizgi (-)

✓ Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

Örnek

Dünyada üniversite düzeyindeki ilk kurumlardan biri olarak kabul edilen akademinin kurucusu olan ve düşünce tarihinde bir dönüm noktası teşkil eden Platon, felsefe ve bilim tarihindeki pek çok tartışmanın temellerini atmıştır.

✓ Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

Örnek

güç - lük - ler - i , çocuk - lar - ın

✓ Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

Örnek

oku - , koş- , gör-

✓ Eklerin başına konur.

Örnek

-lar , -lı, -yor

✓ Arasında, ve, ile, ila, ...-den, ...-e anlamlarını vermek için kelimeler ve sayılar arasında kullanılır.

Örnek

Türkçe - Fransızca sözlük, 1881 - 1938

✓ Heceleri göstermek için kullanılır.

Örnek

Ça - lış - ma - lar , ba - şa - rı - lı

Uzun Çizgi (-)

✓ Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna konuşma çizgisi de denir.

Örnek

Yemek yerken:

- Eline sağlık anneciğim, dedi.

✓ Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir.

Örnek

Arda:

- Şu gömleği beğendim.

Sevim:

- Ben de beğendim, mavi sana yakışır.

Eğik Çizgi (/)

- ✓ Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

Örnek

Dönülmez akşamın ufkundayız vakit çok geç / Bu son fasıldır ey ömrüm nasıl geçersen geç.
(Yahya Kemal Beyatlı)

- ✓ Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur.

Örnek

Gençlik Mah. No.: 2/20 Keçiören / ANKARA

- ✓ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek

Yahya Kemal 2/12/1884 tarihinde Üsküp'te doğmuştur.

- ✓ Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır.

Örnek

Bir filin olumsuzunu -ma / -me eki ile yapabiliriz.

- ✓ Genel ağ adreslerinde kullanılır.

Örnek

<https://www.eba.gov.tr>

Etkinlik 10

Aşağıdaki cümlelerde yay ayrıçla gösterilen yere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

1. Büyük şairler tohum gibidir() Toprağa ekilir ve yeniden doğar () Benim de zamana yenilmeyen şairlerim şunlardır () Neruda() Martı () Mayakovski ()
2. Babamın görevi nedeniyle Edirne() de, Kars () ta () Rize () de uzun yıllar yaşadık ()
3. Hep bir sürpriz var değil mi() Hesaplamadığımız () beklemediğimiz () dilemediğimiz başka başka olaylar var ()
4. Gidecek bir yer yok () dedi ()
5. Hiçbir zaman denizi göremeyecek olmak ()
6. İsmail Bey yerinden kalkıp binanın ucuna doğru yürüdü() Aşağı baktıktan sonra bana döndü ()
() Tuhaf () Burası yüksekmış () Hâlbuki aşağıdan bakınca dünya bile alçak görünüyordu ()
() dedi ()
7. Sen gittikten sonra Bozcaada () da kimse kalmamıştı ()
8. 1944 () 1948 yılları arasında insanlarımız büyük sıkıntılar yaşamıştır ()
9. Lincoln () ün ünlü demokrasi tarifi gibi () "Halkın halk tarafından halk için yönetimidir." der.
10. Şunlardır başarılı bir tiyatro sanatçısı olmanın vazgeçilmez unsurları () yetenek ()
çaba () daima sabredebilmek()
11. Katıra () Baban kim () () demişler () () Dayım at() () demiş()
12. Tiyatro () bir seyirci topluluğuna () ortak insan yaşantısına () kitle psikolojisine dayanır ()

Örnek Soru

- I. TDK'nin bir görevi de geçmişte yazılmış eserleri günümüze kazandırmaktır.
- II. Okulumuz son sınavları 25 Mayıs'ta yapacak.
- III. Necip Fazıl'ın hayatını anlatan belgesel izledik.
- IV. Bu yasa Bakanlar Kurulu'nda uzun uzun görüşüldü.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kesme işaretinin kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

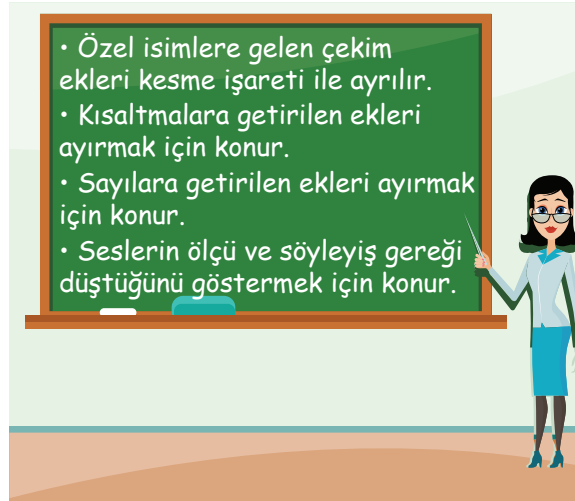
Biz Çözdük

"Bakanlar Kurulu" bir kurum özelliği taşıdığı için kesme işareti kullanılmamalıdır.

Cevap: D

Örnek 20

Ebru Öğretmen kesme işaretinin kullanıldığı yerleri açıklamış, öğrencilerden bu açıklamalara bir örnek vermelerini istemiştir.

Buna göre öğrencilerden hangisi açıklamalara uygun olmayan bir örnek vermiştir?

- A) Murat'ı maça çağırdık.
- B) Babam TEDAŞ'tan emekli oldu.
- C) Konser 21.15'te sona erdi.
- D) İzmir'li dostlarını ziyarete gitti.

Sen Çöz 20

1. Çocuk(I) oyuncağını mağazadan alarak(II) evin yolunu tuttu(III) fakat oyuncağın parasını vermeyi unutmuştu(IV)

Bu cümlede anlam karışıklığını gidermek için numaralanmış yerlerin hangisine virgül (,) getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV

2.

I. Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.

II. Bazı kısaltmaların sonunda kullanılır.

III. Saat ve dakikaların arasında konur.

IV. Sıra bildiren sayıların sonunda "-+ıncı / -inci" ekinin yerine konur.

Eve vardığımda saat 19.15'i gösteriyordu Günün yorgunluğunu atmak için kütüphanemin 2. rafından, en son edindiğim "İçimdeki Müzik" kitabını alıp yatağıma uzandım. Gözümü açtığımda güneş çoktan odamı aydınlatmıştı.

Bu metinde "nokta" numaralandırılmış görevlerden hangisiyle kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Tarihi yapan akıl (I) mantık (II) muhakeme değil (III) belki bunlardan ziyade hissiyattır.

Yukarıdaki cümlede numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV

4.

- Sayılara getirilen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılır.
- Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna soru işareti getirilir.
- Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna iki nokta konur.
- Eş görevli sözcük ve sözcük öbeklerini ayırmak için virgül kullanılır.

Cumhuriyet kavramı 29 Ekim 1923 (I) te ilan edildiğinden beri nedir diye düşünürüz hep. Cumhuriyet, halkın kendi kendini yönetmesidir. Ancak bu tek başına yeterli midir (II) Çevremize baktığımızda İran da cumhuriyetle yönetilirken içi boş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Demokrasi (III) insan hakları ve özgürlük gibi kavramları içine alan komplekstir cumhuriyet. Yoksa yönetimi cumhuriyet olmayıp cumhuriyetten daha özgür devletler vardır dünyada (IV) Kavramlar içindeki değerle tamamlanır.

Yukarıda noktalama işaretleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Buna göre metinde numaralandırılmış yerlere hangi noktalama işareti kullanılamaz?

- A) Kesme işareti (')
B) Virgül (,)
C) Soru işareti (?)
D) İki nokta (:)

5.

Bir trenin düdüğü çala çala geçtiğini duyunca ne yaparsınız() Doğrusu ben dinlemeden edemem, hatta başımı kaldırır sesin geldiği yanda bir pencere varsa treni de görmeye çalışırım () Ne güzeldir trenlerin süzülerek gidişi () Geçtiği yerdeki her şey onunla akıp gidiyor sanırsınız. Sonra bir de bakarsınız ki tren gitmiş() geride evler, ağaçlar, direkler kalmıştır yalnızca.

Bu parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (?) (.) (.) (.) B) (.) (.) (:) (.)
C) (?) (!) (.) (.) D) (?) (.) (!) (.)

6. • Bakanlar Kurulu'nun kararı olumlu karşılandı.
- Güzelliğin on par'etmez diyor Âşık Veysel
- Edebiyatımızda Nefi'ler, Baki'ler, Fuzuli'ler yetişti.
- Amik Ovamız'ın bitki örtüsü makidir.

Yukarıdaki cümlelerde noktalama işareti yanlış kullanılanlara eksi (-), doğru kullanılanlara artı (+) konacaktır.

Buna göre cümlelerin yanındaki kutunun son hâli aşağıdakilerden hangisi olur?

A)

+
+
-
-

B)

-
+
-
-

C)

+
+
+
-

D)

-
-
+
+

7.

Koyun verdi, kuzu verdi, süt verdi.
Yemek verdi, ekmek verdi, et verdi.
Kazma ile döğmeyince kıt verdi.
Benim sâdik yârım kara topraktır.
Aşık Veysel

Bu dizelerde kullanılan virgülün görevi hangisinde doğru verilmiştir?

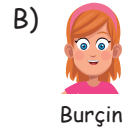
- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasında kullanılmıştır.
- B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılmıştır.
- C) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılmıştır.
- D) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasında kullanılmıştır.

8.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretleri ile ilgili bir bilgi yanışı vardır?

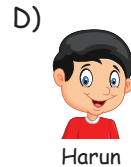
Saatlerin arasına nokta (.) konur.
(18.16'da)

Tarihlerin arasına eğik çizgi (/) konur. (24 / 10 / 1980)

Bitmemiş cümlelerin sonuna üç nokta (...) konur.
(Onu öyle özledim ki...)

Hitaplardan sonra noktalı virgül (;) konur.
(Sevgili Kardeşim:)

Etkinlik 11

Metinde ayraç içinde verilen yerlere uygun noktalama işaretleri getiriniz.

Yüzü yanıyordu () Elini yanağına götürdü () Başındaki ağırlık artmıştı () Annem gibi benim de bir yerime inecek bir gün () Ben dayanmam () Bu kızı doğuracağıma Allah canımı alsaydı () Gider şimdi onu uyandırır () sıkıştırırım. Uyku sersemliğiyle her şeyi söyler () söyletirim () Benim elimden kurtulamaz o () anasıym () Hakkımdır () Sekiz sene ben ona hem analık hem de babalık ettim () Nankör () Nen eksik senin () söylesene () Çiçek gibi büyüttüm seni ben () Bir dediğini iki etmedim () Köyde senin gibi giyinen kız var mı () Rumlar kızını basma entarilerle dolaştırıyor () Zavallı Janette () in bir zengin kızı olduğunu kılığında () kıyafetinden kim anlar () Kamuran Bey () in kızı dersen öyle () iki senedir bir bisiklet istiyor da milyoner babası almıyor () Ben sana bisiklet () sandal () ping - pong masası aldım () Fransız mektebi dedin () gönderdim () Bir zamanlar () Paris () diye tuturdun () ona bile razı oldum () O çıyan çıktı () oraya da sen istemedin gitmeyi () Böyle bir ananın yüreğine indirecek şeyler yapıyorsun () Tüh sana () nankör () Şimdi görürsün sen () Yataktan indi () terliklerini ve kimonosunu giydi () Aynaya baktı () saçları dağılmış ve kabarmıştı () Tarağını aldı ve yerine bıraktı ()

(Yalnızız, Peyami Safa)

CEVAP ANAHTARI

Sen Çöz	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	C	C	Millî mücadele Şairler derneği 1917 Haziran Servetifünun	D	D	B	D	A	D	A	D	B	B	D	D	B	D	B	A	D

TEST 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	D	D	A	B						

TEST 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	D	B	C	C	D						

TEST 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	B	A	C	C							

TEST 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	C	D	A	A	D	D	D	A			

TEST 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	A	C	C	B	D						

TEST 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	D	C	D	A	B						

TEST 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	B	C	D	D	B	B	D				

Etkinlikler

1. Kadıköy Meydanı'nda 2. Mahallesi'nde 3. Halley 4. Yeni Çağ'da 5. Üsteğmen
6. Üsteğmen 7. Nisan'a 8. Destanı 9. ile 10. Gölü'nün
- 1.Y 2.D 3.D 4.Y 5.D 6.D 7.Y 8. D 9.Y 10.Y 11.Y 12.D 13.Y 14.Y 15.D 16.D 17.D 18.Y 19.Y 20.D
1. TDK 2. Dr. 3. KKTC 4. ABD 5. TL 6. DSİ 7. Av. 8. kg 9. ODTÜ 10. TTK
1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. D 6. Y 7. Y 8. Y 9. D 10. D
1. Y 2. Y 3. D 4. Y 5. Y 6. D 7. Y 8. D 9. Y 10. D
1. Y 2. Y 3. D 4. D 5. Y 6. D 7. Y 8. Y 9. D 10. Y
11. D 12. Y 13. D 14. Y 15. D 16. Y 17. D 18. Y 19. D 20. Y

CEVAP ANAHTARI

7. 1. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.
3. Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.
4. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
5. Kitap, dergi vb. nin künyelerinin sonuna konur.
6. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır.
7. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yıl gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.
8. Bazı yazıların maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur.
8. 1. c 2. h 3. b 4. a 5. g 6. f 7. e 8. d
9. Mustafa Kemal Paşa(,) kurtuluş ümidiyle İstanbul'da bazı faaliyetlere girişti.(.) Bu süreçte Gazeteci Cevat Bey(,) Paşa'yla röportaj yapmak istedi.(.) 5 Şubat 1919'da buluştular.(.) Paşa(,) güncel durumları Cevat Bey'e değerlendirdi.(.) Görüşme bittikten sonra ilginç bir diyalog yaşandı(;) Paşa(;) Bu vatan içine düştüğü bu felaketten nasıl kurtarılır(,) istiklaline nasıl kavuşturulur(,) diye bir soru sormanızı beklerdim.(.)
Cevat Bey(;) Af buyurunuz paşa hazretleri(,) bugün içine bulunduğumuz bu şartlardan bu vatanın kurtulmasını en uzak ihtimalle dahi mümkün görmediğim için böyle bir soru sormadım.(.)
Paşa(;) Siz gene de böyle bir soru sormuş olunuz.(.) Ben de cevabı vereyim fakat yazmamak şartıyla.(.)
Cevat Bey(;) Zatiâlinizi dinliyorum Paşa hazretleri.(.)
10. 1. Büyük şairler tohum gibidir.(.) Toprağa ekilir ve yeniden doğar.(.) Benim de zamana yenilmeyen şairlerim şunlardır(;) Neruda(,) Martı(,) Mayakovski(...)
2. Babamın görevi nedeniyle Edirne(') de, Kars (') ta (,) Rize (') de uzun yıllar yaşadık (.)
3. Hep bir sürpriz var değil mi(?) Hesaplamadığımız (,) beklemediğimiz (,) dilemediğimiz başka başka olaylar var (.)
4. Gidecek bir yer yok (,) dedi (.)
5. Hiçbir zaman denizi göremeyecek olmak (...)
6. İsmail Bey yerinden kalkıp binanın ucuna doğru yürüdü.(.) Aşağı baktıktan sonra bana döndü (:) (") Tuhaf (!) Burası yüksekmiş (.) Hâlbuki aşağıdan bakınca dünya bile alçak görünüyordu (.) (") dedi (.)
7. Sen gittikten sonra Bozcaada (') da kimse kalmamıştı (.)
8. 1944 (-) 1948 yılları arasında insanlarımız büyük sıkıntılar yaşamıştır (.)
9. Lincoln (') ün ünlü demokrasi tarifi gibi (:)"Halkın halk tarafından halk için yönetimidir." der.
10. Şunlardır başarılı bir tiyatro sanatçısı olmanın vazgeçilmez unsurları (:) yetenek (,) çaba (,) daima sabredebilmek(...)
11. Katıra (") Baban kim (?)(") demişler (.)(") Dayım at(.)(") demiş.(.)
12. Tiyatro (:) bir seyirci topluluğuna (,) ortak insan yaşantısına (,) kitle psikolojisine dayanır (.)
11. Yüzü yanıyordu (.) Elini yanağına götürdü (.) Başındaki ağırlık artmıştı (.) Annem gibi benim de bir yetime inecek bir gün (.) Ben dayanamam (.) Bu kızı doğuracağıma Allah canımı alsaydı (.) Gider şimdi onu uyandırır (.) sıkıştırırım. Uyku sersemliğiyle her şeyi söyler (,) söyletirim (.) Benim elimden kurtulamaz o (,) anasıyım (.) Hakkımdır (.) Sekiz sene ben ona hem analık hem de babalık ettim (.) Nankör (.) Nen eksik senin (,) söylesene (?) Çiçek gibi büyüttüm seni ben (.) Bir dediğini iki etmedim (.) Köyde senin gibi giyinen kız var mı (?) Rumlar kızını basma entarilerle dolaştırıyor (.) Zavallı Janette (') in bir zengin kızı olduğunu kılığından (,) kıyafetinden kim anlar (?) Kamuran Bey (') in kızı dersene öyle (,) iki senedir bir bisiklet istiyor da milyoner babası almıyor (.) Ben sana bisiklet (,) sandal (,) ping - pong masası aldım (.) Fransız mektebi dedin (,) gönderdim (.) Bir zamanlar (,) Paris (,) diye tutturdun (,) ona bile razı oldum (.) O çıyan çıktı (,) oraya da sen istemedin gitmeyi (.) Böyle bir ananın yüreğine indirecek şeyler yapıyorsun (.) Tüh sana (,) nankör (!) Şimdi görürsün sen (.) Yataktan indi (,) terliklerini ve kimonosunu giydi (.) Aynaya baktı (,) saçları dağılmış ve kabarmıştı (.) Tarağını aldı ve yerine bıraktı (.)